

Горецький О. В. Правові суб'єкти і форми сучасного міжнародного бізнесу

*Горецький Олег Васильович,
кандидат юридичних наук*

ПРАВОВІ СУБ'ЄКТИ І ФОРМИ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

У сучасних умовах глобалізації формування системи міжнародного бізнесу відбувається під впливом діяльності різноманітних суб'єктів та форм його ведення, які характеризуються динамічними трансформаційними процесами. Крім того, вибір суб'єктами тієї чи іншої форми господарювання відображає стан забезпеченості факторами виробництва, наявними технологіями, споживчі тенденції, державну політику. Сукупність цих показників змінюється в часі й просторі. Саме тому виникає потреба постійно аналізувати стан розвитку форм і суб'єктів підприємницької діяльності та вивчати закономірності їх діяльності в різних країнах.

Глобалізація міжнародного бізнесу відбивається перш за все в посиленні в останні роки роботи транснаціональних корпорацій (ТНК) і в появленні корпорацій, що знаходяться на вищому ступені їх розвитку – глобальних ТНК. Здійснюючи експансію ринку, перед корпораціями, як правило, виникає питання вибору з усіх можливих у країні найбільш прибуткових форм ведення міжнародного бізнесу з урахуванням різноманітних чинників. Окрім того, досить розпливчастим є функціонування суб'єктів міжнародного бізнесу під час нестабільності світових ринків, що і викликає подальші інституційні дослідження у цьому напрямку. З'являється потреба проаналізувати діяльність суб'єктів та форм бізнесу в країнах, які вже зуміли перебудувати свою економіку повністю і спробувати знайти

шляхи щодо того, як можна покращити діяльність суб'єктів та форм бізнесу на території України.

Серед зарубіжних авторів діяльність суб'єктів та форм сучасного міжнародного бізнесу досліджували такі науковці, як Р. Вернон, О. Вільямсон, Е. Гекшер, Дж. Даннінг, М. Кассон, Р. Кейвз, Ч. Кінделбергер, Р. Коуз, К. Коулінг, П. Кругман, П. Баклі, С. Лал, Дж. Гелбрейт, Дж. Міль, Ф. Нікербокер, М. Портер, К. Іверсен та інші. В українській економічній науці окремі аспекти обраної тематики вивчали В. Базилевич, О. Плотніков, О. Білорус, З. Борисенко, А. Гальчинський, Є. Панченко, А. Поручник, О. Рогач, Л. Антонюк та інші.

При виході на зовнішній ринок, фірма стикається з низкою проблем, про які навіть і не доводилось думати, ведучи свою діяльність в межах однієї країни. Саме тому міжнародний бізнес як наука вивчає закономірності ведення зовнішньоекономічної діяльності, розглядаючи її в контексті функціонування різних суб'єктів, адже в залежності від цього, виникають різні нюанси, які слід враховувати [6]. Міжнародний бізнес включає будь-які господарські операції, що здійснюються в межах двох або більше країн. Такі операції можуть проводитись як приватними, так і державними компаніями з різними цілями, основна з яких є отримання прибутку. У вужчому розумінні, операції зазвичай здійснюються не самими країнами, а суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності (міжнародного бізнесу).

Тому, суб'єкт міжнародного бізнесу – це його реальний учасник, який здатен ефективно працювати задля реалізації своїх цілей та мотивів у певній сфері зовнішньоекономічної діяльності. Окрім того, кожен учасник міжнародного бізнесу обирає форму, в якій здійснюватиме свою діяльність, спираючись на вид бізнесу та на середовище, в якому він функціонує. Деякі учасники можуть обирати та поєднувати між собою декілька форм, аби більшою мірою реалізувати свої інтереси і отримати більше переваг.

Найпоширенішими формами міжнародного бізнесу є здійснення

експортно-імпортних операцій, ліцензування, франчайзинг, стратегічні партнерства та об'єднані підприємства, прямі іноземні інвестиції, контрактне виробництво, аутсорсинг, виконання проектів та замовлень під ключ тощо. Велике різноманіття форм ведення міжнародного бізнесу дає змогу його учасникам обрати ту, яка найбільш повно задовольняє їх мотиви та цілі, а також відповідає вимогам того середовища, у якому здійснюється підприємницька діяльність [11, с. 37].

За своєю суттю міжнародний бізнес в деякій мірі багатоаспектний. Тому при його веденні компанії мають вибирати один з напрямків досягнення своїх цілей. Роблячи вибір виду діяльності, в міжнародній практиці є загальноприйнятим розглядати власні цілі і проводити оцінку ресурсів, а також умови здійснення своєї діяльності.

Суб'єкти господарства у світовій економіці розрізняються за організаційно-правовими формами, видами діяльності, масштабами і сферами вкладення капіталу. В економічній і правовій літературі немає чітко визначеної термінології, яка характеризує та класифікує суб'єкти господарської діяльності. [10]

За дієдатністю суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності поділяються на фізичних та юридичних осіб. До фізичних осіб належать підприємці, наймані працівники, туристи, тобто ті, хто безпосередньо бере участь у здійсненні такого виду діяльності. До юридичних осіб належать підприємства різних організаційно-правових форм, корпорації, асоціації тощо [12].

За способом привласнення результатів діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності можна згрупувати таким чином: держава в особі не тільки державних органів регулювання, а й міждержавних та міжнародних організацій; власники, тобто безпосередні засновники підприємств, та наймані працівники, які працюють за контрактами зовнішньоекономічної діяльності.

Істотний внесок у класифікацію суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності здійснили також В. Козик, Л. Панкова, Я. Карп'як, О. Григор'єв, А. Босак, Л. Стровський, які конкретизували суб'єктів міжнародного бізнесу з позиції виконуваних ними комерційних операцій [13]: суб'єкти, які реалізують зовнішньоторговельні операції (експортно-імпортні, реекспортні та реімпортні, операції зустрічної торгівлі, операції натурального обміну, операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем, викуп застарілої продукції, поставки на комплектацію, операції на давальницькій сировині, операції зустрічної торгівлі у рамках промислового співробітництва, організаційні форми здійснення зовнішньоторговельних операцій); суб'єкти, які реалізують орендні операції; суб'єкти, які реалізують операції з міжнародної торгівлі науково-технічними знаннями і досвідом; суб'єкти, які реалізують операції з торгівлі інженерно-технічними послугами; суб'єкти, які реалізують консалтингові операції; суб'єкти, які реалізують операції з технічного обслуговування і забезпечення запасними частинами машинно-технічної продукції.

А. Кредісов серед організаційних форм торгово-посередницьких операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності виділяє торговельні (суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, які є торговельними підприємствами, найчастіше проводять операції за свій кошт і від свого імені. До них належать торговельні доми, експортні та імпортні фірми, підприємства оптової і роздрібною торгівлі, дистриб'юторські стокові компанії), комісійні (це представники продавців або покупців, відповідальні за своєчасність постачання товарів, їх транспортування, документальне оформлення і технічне обслуговування виконання угоди, страхування), агентські (це компанії, які тривалий час підтримують тісний контакт із принципалами.

Вони поділяються на експортних і імпортних агентів), брокерські (це

великі компанії, які мають постійні зв'язки з великими банками, що дозволяє їм фінансувати експортні та імпорتنі угоди під заставу товару) підприємства, а також фактори (торговельні посередники, котрі виконують широке коло посередницьких обов'язків від імені експортера: експортують продукцію, фінансують експортні операції, виплачують аванси виробникам, кредитують імпортерів, страхують торговельні операції) [14].

За ознакою належності капіталу і контролю за ним Г. Дроздова поділяє суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на національних (підприємства, капітал яких належить підприємцям України), іноземних (підприємства, капітал яких належить іноземним підприємцям) і змішаних (підприємства, капітал яких належить як вітчизняним, так і іноземним підприємцям). За обсягом реалізовуваних зовнішньоекономічних операцій вона виділяє також великих, середніх і малих суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Суб'єкти господарства в світовій економіці розрізняються за організаційно-правовими формами діяльності, масштабами і сферами вкладення капіталу. Визначальним суб'єктом міжнародного бізнесу є міжнародна фірма — господарське, промислове підприємство або окремих бізнесмен, який користується правами юридичної особи.

Серед ключових суб'єктів міжнародного бізнесу в глобальному масштабі виділяють:

1. Спільне підприємство – міжнародна фірма, яка має двох або більше засновників — юридичних осіб з різних країн. Ця форма міжнародного бізнесу широко використовувалась новими незалежними країнами для виходу на іноземні ринки. Поширені були двосторонні спільні підприємства (СП) з рівними частками капіталу — 50/50. Іноземний учасник робив свій внесок найчастіше капіталом, технологією та «ноу-хау». Місцеві засновники вносили, головним чином, приміщення, устаткування та інші матеріальні активи. [4]

2. Транснаціональна корпорація — підприємство, що об'єднує

юридичних осіб будь-яких організаційно-правових форм і видів діяльності в двох і більше країнах та здійснює проведення взаємозв'язаної політики та спільної стратегії завдяки одному чи кільком центрам прийняття рішень. Як видно з цього визначення, критерієм приналежності до міжнародної корпорації є наявність двох або більше країн, в яких вона здійснює свій бізнес. Однак існує і багато інших характеристик транснаціональних корпорацій.

Серед них — наявність власників у різних країнах, міжнародний склад працівників, у тому числі менеджерів, міжнародне мислення вищого керівництва, джерела прибутку в різних країнах, міжнародна структура активів, продаж на закордонних ринках тощо. Закордонні підрозділи можуть засновуватися компанією на основі прямих іноземних інвестицій через створення виробничих потужностей або через злиття та поглинання інших підприємств; контроль активів закордонних підрозділів передбачає, що частка акціонерного капіталу в дочірньому підприємстві, що належить материнській компанії в іншій країні, становить 10% або більше. У деяких країнах цей поріг може бути вищим, наприклад, у Великобританії частка іноземного капіталу має становити 20% і більше. [10]

Виходячи з Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», на території України виділяють наступні суб'єкти міжнародного бізнесу:

- фізичні особи – громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які мають цивільну правоздатність і дієздатність згідно з законами України і постійно проживають на території України;
- юридичні особи, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України (підприємства, організації та об'єднання всіх видів, включаючи акціонерні та інші види господарських товариств, асоціації, спілки, концерни, консорціуми, торговельні дома, посередницькі та консультаційні фірми, кооперативи, кредитно-фінансові установи, міжнародні об'єднання, організації та інші), в тому числі юридичні

особи, майно та/або капітал яких є повністю у власності іноземних суб'єктів господарської діяльності;

- об'єднання фізичних, юридичних, фізичних і юридичних осіб, які не є юридичними особами згідно з законами України, але які мають постійне місцезнаходження на території України і яким цивільно-правовими законами України не заборонено здійснювати господарську діяльність;
- структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності, які не є юридичними особами згідно з законами України (філії, відділення, тощо), але мають постійне місцезнаходження на території України;
- спільні підприємства за участю суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України;
- державні замовники з державного оборонного замовлення;
- інші суб'єкти господарської діяльності, передбачені законами України.

Україна в особі її органів, місцеві органи влади і управління в особі створених ними зовнішньоекономічних організацій, які беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності, а також інші держави, які беруть участь у господарській діяльності на території України, діють як юридичні особи згідно з частиною четвертою статті 2 цього Закону і законами України. [4]

Міжнародні корпорації є одним з найважливіших елементів розвитку світової економіки і міжнародних економічних відносин. Їх бурхливий розвиток в останні десятиліття відображає загострення міжнародної конкуренції, поглиблення міжнародного поділу праці. Деякі фірми, які мали ознаки транснаціональних корпорацій, з'явилися дуже давно.

Незважаючи на те, що деякі країни, що розвиваються, провели націоналізацію активів ТНК у сировинних галузях, великі промислові корпорації зберігають головне становище в світовому виробництві і торгівлі паливно-сировинними ресурсами. Багато філій і дочірніх компанії ТНК

орієнтуються на розвиток імпортозаміщення та експортну орієнтацію в країнах, що розвиваються. Імпортозаміщення виробництва отримало розвиток у зв'язку із затвердженням у цих країнах стратегії індустріалізації національних економік, яке вимагало значного збільшення виробництва машинно-технічного обладнання.

Експортна орієнтація виробництва здійснюється за допомогою створення підприємств, які виробляють продукцію, призначену на експорт до країн свого базування або в інші держави. ТНК, що володіють дочірніми компаніями і філіями в країнах Центральної Америки, Карибського басейну і в Мексиці, слабо пов'язані з національними ринками цих країн, мало використовують місцеву сировину та напівфабрикати, переважна частина їх продукції експортується в зарубіжні країни. Для Бразилії, Південної Кореї і деяких інших країн характерна прямо протилежна ситуація, оскільки тут підприємства ТНК досить тісно інтегровані в місцеву економіку. Можна зазначити, що відсутність або ослаблення контролю з боку приймаючої країни за діяльністю ТНК призводить до негативних наслідків, а саме коли збільшення іноземного бізнесу в країні здійснюється за рахунок поглинання місцевих компаній, мобілізації капіталу з місцевих джерел. Однією з гострих проблем країн, що розвиваються став відтік капіталу, перекази прибутків у розвинені країни, що значно звужує базу національного накопичення, отже, і суспільного відтворення. Вплив ТНК на соціально-економічний розвиток країн що розвиваються, значною мірою залежить від здатності останніх вишукувати ефективні форми і методи використання результатів міжнародного бізнесу в своїх економічних інтересах.[7]

Отже, транснаціональні корпорації є рушійною силою на шляху до розвитку економіки України. Процес транснаціоналізації набирає значних обертів. Фундаментом для розвитку цього процесу є рівень інтернаціоналізації країни, позиція в рейтингу глобальної конкурентоспроможності та участь в міжнародних угодах. Україна має

величезний потенціал у взаємодії з транснаціональними корпораціями, проте потрібно провести ряд реформ та докорінних змін в економічній і законодавчій сфері, для того щоб, збільшити інвестиційну привабливість нашої країни і, як наслідок, зацікавити потенційних ТНК.

Діяльність ТНК супроводжується великою кількістю позитивних аспектів для країни. Транснаціональні корпорації сприяють подальшому розвитку країни, це супроводжується підвищенням ефективності та оновленням процесу виробництва, впровадженням інноваційних технологій, полегшенням взаємозв'язку між країнами. До того ж збільшується кількість робочих місць, за рахунок відкриття філій на території країн. Проте, існує ряд негативних факторів в діяльності ТНК. Вибір країни для ТНК є досить складним процесом. Адже існує цілий перелік критеріїв, тому лише високо розвинуті країни можуть їм відповідати, що робить неможливим участь в цьому процесі країн, які розвиваються. Транснаціональні корпорації переважно запускають випуск продукції, яка потребує високо кваліфікованих кадрів, які можуть бути дефіцитним явищем в країні. Окрім того, багато ТНК здійснюють виробництво шкідливої продукції, викиди якої шкодять екологічному стану країни [9].

Будь-які підприємства протягом своєї діяльності зіштовхуються з низкою проблем та загроз, які потрібно усувати. Вони зумовлені різними чинниками, які можуть включати в себе умови діяльності, географічне розташування, економічна політика країни, забезпеченість ресурсами тощо.

Іноземні ТНК мають значний вплив на території України (ціни, робочі місця), тому лобіюють свої вигоди, не звертаючи уваги на загрози економічній безпеці. Проте ресурси мають скінченний характер. І саме в такому розрізі постає проблема транснаціоналізації: залучення іноземних інвестицій може бути порятунком економіки, а може – шляхом до занепаду. Вирішення цих питань покладено на уряд та його механізми взаємодії з ТНК. До того ж, Україні необхідно розвивати власні ТНК, які, на жаль, на сьогодні

не мають стійких позицій у світі. [8]

Але аналізуючи всі інвестиційні програми від відомих транснаціональних корпорацій не можна забувати і про недоліки перебування ТНК на території України. А саме, українські виробники неспроможні витримати конкуренцію з великими ТНК, можливе створення, а в більшості випадків і вже створюються екологічно небезпечні виробництва, монополісти на ринках – це також не остання мета корпорацій, що в своїй сукупності і призводить до зростання нестійкої економіки.

Серед об'єктивних проблем, що перешкоджають розширенню діяльності ТНК в Україні, називають такі:

- недостатньо розвинута ринкова інфраструктура;
- нестабільність фінансово-кредитної системи, курсу національної валюти;
- обмежена зовнішня орієнтація бізнесу з невеликими розмірами бізнес-груп;
- наздоганяючий характер науково-технологічної діяльності, інноваційної складової господарювання;
- криза високотехнологічної галузі економіки тощо [7].

Розглянувши низку проблем, пов'язаних з функціонуванням різних видів компаній у світі та Україні, варто подумати над шляхами, які можливі для їх виправлення.

Для кожної країни, в тому числі і України, важливим є створення сприятливого інвестиційного клімату, який включає в себе законодавче підґрунтя. Такі норми повинні регулювати: страхування іноземних інвестицій; врегулювання інвестиційних спорів; усунення подвійного оподаткування; надання державних гарантій як країною базування, так і приймаючою країною; дипломатична та адміністративна підтримка. [9]

Будь-яка країна, яка має за мету стабільне підвищення своєї конкурентоспроможності у передових сферах виробництва товарів і послуг,

на які припадає переважна частина світового доходу, має утворювати й розвивати власні транснаціональні структури. Це вимагає чіткої та послідовної політики щодо їх формування, у тому числі й стосовно експорту національного капіталу за кордон. При цьому уряд не повинен декретувати «зверху» формування вітчизняних ТНК, а повинен створювати економічні та юридичні умови для еволюційного визрівання цих структур у рамках конкурентної ринкової економіки.

Підприємництво відіграє особливу роль у національному господарстві будь-якої країни, прискорюючи рух економіки шляхом підвищення ефективності та постійного оновлення і Україна не є виключенням. Нагромаджений досвід усіх індустріально розвинутих країн з ринковою економікою незаперечно підтверджує, що підприємництво — необхідна умова досягнення економічного зростання. [1].

Аналіз наявного стану сучасного підприємництва дає змогу стверджувати, що нестабільність політичного середовища наносить відчутну шкоду економічному розвитку нашої країни. Підприємництво, особливо мале і середнє, у першу чергу, реагує на негативний вплив дестабілізаційних факторів.

Така реакція найчастіше знаходить своє вираження у формі скорочення кількості підприємств приватного сектору, зниження обсягу виробництва та чисельності працюючих. Проблеми у сфері підприємництва України спостерігаються як на макро-, так і на мікрорівні.

Деякі з них носять настільки глобальний характер і так вкоренились на вітчизняних теренах, що їх вирішення можливе лише у випадку запровадження кардинальних економічних реформ або повного демонтажу існуючої економічної системи. Зокрема щодо проблем вітчизняного підприємництва на макрорівні, то до них можна віднести: незначну чисельність підприємств малого і середнього бізнесу, а також нетривалість їх

життєвого циклу, що обумовлено відсутністю їх державної підтримки; високі витрати часу на проходження офіційних процедур для започаткування підприємства; високі витрати часу і коштів підприємців на реєстрацію власності; торгівельна, а не виробнича орієнтація діяльності підприємницького сектора; нарощування імпорту продукції і послуг замість налагодження національного виробництва; непривабливий інвестиційний клімат; відтік інвестицій та інших коштів за кордон; низька конкурентоспроможність вітчизняних підприємств; відсутність внутрішнього попиту на інновації у підприємстві; невідповідність сучасним вимогам і нерівномірність розташування інфраструктури; неефективна державна регулятивна політика. Всі ці моменти, та багато інших як позитивних так і негативних аспектів діяльності транснаціональних корпорацій в Україні мають широке поле для дослідження.

Таким чином, щоб взаємодіяти з транснаціональними корпораціями як в Україні, так і на світових ринках, потрібно створювати власні, українські транснаціональні структури, як це зробили раніше Китай, Росія, Індія, Індонезія, Мексика та інші. При чому на чашах терезів мають переважати саме позитивні риси розвитку транснаціональних корпорацій, і бути адаптовані до українських реалій. Досвід цих країн свідчить, що національний капітал здатний витримувати конкуренцію з ТНК лише тоді, якщо він сам структурується в потужні фінансово-промислові утворення, адекватні міжнародним аналогам і здатні проводити активну зовнішньоекономічну політику. Становлення українських транснаціональних корпорацій, попри наявність відповідної правової бази, перебуває на початковому етапі. Водночас процес створення українських ТНК може бути значно прискорений і розширений у галузевому спектрі у разі залучення іноземних партнерів. Саме ці питання і складають коло подальших досліджень відносно становлення та функціонування транснаціональних корпорацій в Україні [12].

Кожен суб'єкт міжнародного бізнесу має змогу обрати ту форму, яка найбільше задовольняє його бажання та можливості, серед найпоширеніших – франчайзинг, експорт та імпорт, ліцензування, прямі іноземні інвестиції, лізинг, аутсорсинг тощо. Однак, протягом діяльності у компаній виникають проблеми, що стають на заваді до отримання більшого прибутку, виходу на нові ринки, розширення каналів збуту і т. д., тому ми проаналізували діяльність конкретних компаній у різних країнах, визначивши що заважає їх функціонуванню та запропонувавши шляхи покращення середовища їх діяльності.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

2. Інвестиційна діяльність в Україні – Інтерв'ю та статті – МЗС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua/ua/article/open/id/6349>.

3. Міжнародний бізнес: підр. / за ред. проф. В.А. Вергуна. – К.: ВАДЕКС, 2014. – 810 с.

4. Ночвіна І.О. Особливості діяльності транснаціональних корпорацій в Україні та їх вплив на національну економіку / І.О. Ночвіна// Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. Сковороди. Економіка. — 2014. — С. 200 [Електронний ресурс]. — Режим

доступу:[http://journals.uran.ua/index.php/2312"2404/article/view/39773/35874](http://journals.uran.ua/index.php/2312)

5. Пенська І.О. Особливості впливу ТНК на економічний розвиток України / І.О. Пенська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. – № 3(80). – С. 114–124.

6. Суб'єкти міжнародного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studopedia.su/5_1842_subiекti-mizhnarodnogo-biznesu.html.

7. Сучасні тенденції та перспективи розвитку підприємництва в Україні

за умов інтеграційних процесів / Т. П. Смелянська, І. Р. Мацюк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2015. – No 3(3). - С. 249-252. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_3%283%29_51

8. Червінський А. Глобалізація: Україна залишається напіввідкритою і напівпрозорою / А. Червінський, М. Шутин // Україна Business. - 2016. - № 16. - С. 4-5.

9. Forms of international business [Electronic resource]. – Available from: <https://www.slideshare.net/RajivChintala/forms-of-international-business>.

10. Fortune global 500 2018 [Electronic resource]. – Available from: <https://www.Fortune.com/global500>.

11. Reading: Licensing | International business [Electronic resource]. – Available from: <https://courses.lumenlearning.com/suny-internationalbusiness/chapter/reading-licensing>.

12. Top 1000 World Banks 2018 // Summary of the Top 1000 World Banks [Electronic resource]. – Available from: <https://www.TOP1000WorldBanks.com>.

13. Types of International Business | Boundless Business [Electronic resource]. – Available from: <https://courses.lumenlearning.com/boundless-business/chapter/types-of-international-business>.

14. 5 Forms of International Business – Global Business Opportunities [Electronic resource]. – Available from: <https://sopapornchantaput.wordpress.com/2015/06/28/5-forms-of-international-business>.

Горецький О. В. Правові суб'єкти і форми сучасного міжнародного бізнесу

Анотація: У сучасних умовах глобалізації формування системи міжнародного бізнесу відбувається під впливом діяльності різноманітних суб'єктів та форм його ведення, які характеризуються динамічними

трансформаційними процесами. Крім того, вибір суб'єктами тієї чи іншої форми господарювання відображає стан забезпеченості факторами виробництва, наявними технологіями, споживчі тенденції, державну політику. Сукупність цих показників змінюється в часі й просторі. Саме тому виникає потреба постійно аналізувати стан розвитку форм і суб'єктів підприємницької діяльності та вивчати закономірності їх діяльності в різних країнах.

Ключові слова: суб'єкти міжнародного бізнесу, фінансово-промислові утворення, підприємництво, інвестиційні програми, транснаціональні корпорації.

Горецкий А. В. Правовые субъекты и формы современного международного бизнеса

Аннотация: В современных условиях глобализации формирования системы международного бизнеса происходит под влиянием деятельности различных субъектов и форм его ведения, которые характеризуются динамическими трансформационными процессами. Кроме того, выбор субъектами той или иной формы хозяйствования отражает состояние обеспеченности факторами производства, имеющимися технологиями, потребительские тенденции, государственную политику. Совокупность этих показателей изменяется во времени и пространстве. Именно поэтому возникает необходимость постоянно анализировать состояние развития форм и субъектов предпринимательской деятельности и изучать закономерности их деятельности в разных странах.

Ключевые слова: субъекты международного бизнеса, финансово-промышленные образования, предпринимательство, инвестиционные программы, транснациональные корпорации.

Goretsky O.V. Legal entities and forms of modern international business

Abstract: In the current conditions of globalization, the formation of the international business system is influenced by the activities of various actors and forms of its conduct, which are characterized by dynamic transformation processes. In addition, the choice of subjects of one or another form of management reflects the state of supply of factors of production, available technologies, consumer trends, public policy. The combination of these indicators varies in time and space. That is why there is a need to constantly analyze the state of development of forms and subjects of entrepreneurial activity and study the patterns of their activities in different countries.

Keywords: international business entities, financial and industrial entities, entrepreneurship, investment programs, multinational corporations.